VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ NESTÁTNÍCH VLASTNÍKŮ LESŮ V ČR ZA ROK 2025

Marcela Svobodová, Zuzana Baňacká, Jiří Matějíček, Pavel Nýdrle, Anton Prčina

Podkladem pro vyhotovení přehledu výsledků hospodaření vlastníků lesů v ČR jsou data z resortního výkazu Les (MZe) 1-01, Roční výkaz o hospodaření v lesích za rok 2025. Do šetření se zapojilo téměř 400 respondentů z okruhu zpravodajských jednotek nestátních i státních subjektů, přičemž největší skupinu nestátních subjektů tvoří kategorie menší a střední majetky. Získané údaje jsou zároveň klíčovým podkladem při přípravě Ekonomického informačního systému lesního hospodářství (EIS LH), na jehož vývoji oddělení lesnické ekonomiky Národního lesnického institutu (NLI) nadále spolupracuje s Ministerstvem zemědělství (MZe).

Do analýzy byly v letošním roce, stejně jako v předchozím období, zařazeny lesní majetky s výměrou nad 50 ha. Nově je zpracováno posouzení výsledků hospodaření v závislosti na dosažené intenzitě těžby dříví v m³ b. k./ha. Spolu s členěním na obecní a soukromé lesy a v závislosti na velikosti majetku lze detailněji popsat vazby mezi výnosy a náklady v různých typech hospodaření.

METODIKA VÝPOČTU VYBRANÝCH UKAZATELŮ

- Jednotkové pěstební náklady (Kč/ha): Podíl přímých nákladů na danou pěstební činnost a skutečně realizované plochy daného výkonu v hektarech. Ukazatel „Celkem pěstební činnost" vyjadřuje součet přímých nákladů za pěstební činnosti vztažený k celkové výměře obhospodařovaných lesních pozemků.
- Jednotkové těžební náklady a náklady na soustřeďování dříví (Kč/m³ b. k.): Podíl přímých nákladů na těžbu nebo přímých nákladů na soustřeďování dříví danou technologií a celkového vytěženého nebo soustředěného objemu dříví v m³ bez kůry.
- Intenzita těžby dříví (m³ b. k./ha): Objem celkové těžby dřeva v m³ bez kůry vztažený k celkové výměře obhospodařovaných lesních pozemků.
- Průměrné zpeněžení surového dříví (Kč/m³ b. k.): Podíl výnosů z realizace dříví a celkového objemu prodaného dříví v m³ bez kůry.

Tab. 1: Průměrné jednotkové hodnoty vybraných ukazatelů hospodaření nestátních vlastníků lesů v letech 2024 a 2025

Ukazatel	M. j.	Obecní lesy		Soukromé lesy	
		2024	2025	2024	2025
Umělá obnova lesa	Kč/ha	135 048	136 799	118 041	122 687
Péče o lesní kultury	Kč/ha	15 028	13 990	12 836	13 215
Oplocování	Kč/ha	69 327	68 411	69 394	81 781
Prořezávky	Kč/ha	15 184	16 961	16 276	10 969
Celkem pěstební činnost	Kč/ha	4 435	4 090	4 649	3 791
Intenzita těžby dříví	m³ b. k./ha	6,26	5,78	7,63	7,36
Těžba dřeva	Kč/m³ b. k.	408	421	369	337
Těžba harvestory	Kč/m³ b. k.	449	441	453	385
Soustřeďování dříví celkem	Kč/m³ b. k.	349	357	302	306
Soustřeďování vyvážecími soupravami	Kč/m³ b. k.	301	294	244	249
Soustřeďování traktory (UKT, SLKT)	Kč/m³ b. k.	372	392	303	296
Soustřeďování dříví koňmi	Kč/m³ b. k.	357	439	324	280
Soustřeďování dříví železným koněm	Kč/m³ b. k.	435	339	396	348
Soustřeďování dříví lanovkami	Kč/m³ b. k.	990	868	593	478
Průměrné zpeněžení surového dříví	Kč/m³ b. k.	1 584	1 836	1 717	1 932
Průměrné správní a odbytové náklady	Kč/ha	3 472	3 449	4 505	3 423
Pachtovné	Kč/ha	2 080	2 147	3 268	3 171
Dotace celkem	Kč/ha	1 553	2 084	2 177	5 685
Výsledek hospodaření za lesnickou činnost bez podpor	Kč/ha	51	1 635	839	1 011
Výsledek hospodaření za lesnickou činnost včetně podpor	Kč/ha	2 050	3 658	2 945	5 775
Výsledek hospodaření celkem bez dotací	Kč/ha	115	408	–810	–2 312
Výsledek hospodaření celkem včetně dotací	Kč/ha	1 668	2 493	1 366	3 373

Zdroj dat: MZe, NLI

- Hospodářský výsledek za lesnickou činnost (Kč/ha): Rozdíl mezi výnosy a náklady za lesnickou činnost přepočtený na 1 ha obhospodařovaných lesních pozemků; uvádí se ve variantě bez započtení podpor na lesnickou činnost a včetně těchto podpor.
- Hospodářský výsledek celkem (Kč/ha): Celkový výsledek hospodaření přepočtený na 1 ha obhospodařovaných lesních pozemků; uvádí se ve variantě bez započtení dotací celkem a včetně dotací celkem.

Pro účely tohoto vyhodnocení se podporami na lesnickou činnost rozumí finanční příspěvky vztahující se přímo k lesnickému hospodaření, zatímco dotace celkem zahrnují příspěvky na lesnickou činnost a veškeré ostatní vykázané dotace.

VÝVOJ ZÁKLADNÍCH EKONOMICKÝCH UKAZATELŮ

Porovnání výsledků hospodaření nestátních lesů za roky 2024 a 2025 je uvedeno v tabulce 1. Z dat vyplývá pokles objemu těžebních prací směrem k hodnotám běžných etátů: u obecních lesů klesla intenzita těžby na 5,78 m³ b. k./ha, u soukromých lesů na 7,36 m³ b. k./ha.

Pěstební a těžební činnost

U obou skupin vlastníků došlo k meziročnímu snížení celkových pěstebních nákladů na hektar obhospodařovaných lesních pozemků (u obecních lesů na 4 090 Kč/ha, u soukromých na 3 791 Kč/ha). Přímé náklady na umělou obnovu přepočtené na hektar obnovované plochy činily 136 799 Kč/ha u obecních lesů a 122 687 Kč/ha u soukromých lesů.

Jednotkové náklady na těžbu dřeva vykazovaly u soukromých lesů pokles z 369 na 337 Kč/m³ b. k., u obecních lesů mírný nárůst ze 408 na 421 Kč/m³ b. k. Průměrné zpeněžení surového dříví vzrostlo meziročně u obecních lesů z 1 584 na 1 836 Kč/m³ b. k. a u soukromých lesů z 1 717 na 1 932 Kč/m³ b. k.

Hospodářský výsledek za lesnickou činnost bez podpor dosáhl kladných hodnot u obou kategorií (1 635 Kč/ha u obecních lesů a 1 011 Kč/ha u soukromých lesů). Po započtení podpor na lesnickou činnost činil tento výsledek 3 658 Kč/ha u obecních lesů a 5 775 Kč/ha u soukromých lesů. Celkový hospodářský výsledek podniku bez dotací činil u obecních lesů 408 Kč/ha a u soukromých lesů –2 312 Kč/ha; se započtením dotací představoval 2 493 Kč/ha u obecních lesů a 3 373 Kč/ha u soukromých lesů.

Tab. 2: Průměrné jednotkové hodnoty vybraných ukazatelů hospodaření nestátních vlastníků lesů podle výměry v roce 2025

Ukazatel	M. j.	50–199 ha	200–499 ha	500–999 ha	1 000–4 999 ha	nad 5 000 ha
Umělá obnova lesa	Kč/ha	136 231	139 313	113 051	130 998	133 825
Péče o lesní kultury	Kč/ha	15 941	15 640	16 454	15 177	12 039
Oplocování	Kč/ha	77 268	85 231	83 887	64 870	82 965
Prořezávky	Kč/ha	16 600	15 236	16 445	18 470	9 850
Celkem pěstební činnost	Kč/ha	3 629	4 029	4 664	4 137	3 781
Těžba dřeva	Kč/m³ b. k.	295	348	413	411	369
Soustřeďování dříví	Kč/m³ b. k.	372	342	354	348	319
Průměrné zpeněžení surového dříví	Kč/m³ b. k.	1 598	1 776	1 800	1 867	1 948
Intenzita těžby dříví	m³ b. k./ha	4,92	5,63	5,25	5,99	7,66
Průměrné správní a odbytové náklady	Kč/ha	834	1 727	2 473	4 254	4 289
Pachtovné	Kč/ha	3 463	4 563	2 123	2 317	3 640
Dotace celkem	Kč/ha	1 333	1 731	2 267	2 402	6 116
Výsledek hospodaření za lesnickou činnost bez podpor	Kč/ha	908	1 980	400	1 320	–412
Výsledek hospodaření za lesnickou činnost včetně podpor	Kč/ha	2 220	3 658	2 662	3 626	4 653
Výsledek hospodaření celkem bez dotací	Kč/ha	734	1 689	–234	935	–3 338
Výsledek hospodaření celkem včetně dotací	Kč/ha	2 067	3 420	2 033	3 337	2 778

Zdroj dat: MZe, NLI

VYHODNOCENÍ PODLE VELIKOSTI MAJETKU

Třídění dat do pěti velikostních kategorií (tab. 2: 50–199 ha, 200–499 ha, 500–999 ha, 1 000–4 999 ha a nad 5 000 ha) dokumentuje odlišnosti ve výši vykazovaných nákladů mezi menšími a velkými majetky.

U správních a odbytových nákladů byly zjištěny následující hodnoty:

- V kategorii 50–199 ha dosahují tyto náklady 834 Kč/ha. Nižší úroveň těchto nákladů může souviset s odlišným způsobem organizačního zajištění hospodaření.
- S rostoucí výměrou majetků správní a odbytové náklady narůstají. U majetků s výměrou nad 1 000 ha přesahují 4 200 Kč/ha. Vyšší úroveň těchto nákladů může souviset s organizačně a personálně náročnějším zajištěním hospodaření, včetně vlastního odborného personálu a provozního zázemí větších lesních podniků.

Analýza podle pěti velikostních kategorií ukazuje rozdíly také v provozních a technologických ukazatelích:

- Náklady na pěstební činnost: Přímé náklady na péči o lesní kultury vykázaly závislost od velikosti lesních majetků. Kategorie s nejmenší výměrou vykázaly průměrnou hodnotu 15 941 Kč/ha, lesní majetky nad 5 000 ha reportovaly náklady v průměrné výši 12 039 Kč/ha. Podobný trend vykazují prořezávky (9 850 Kč/ha vs. 16 600 Kč/ha) i celkové pěstební náklady na hektar lesa, které se pohybují od 4 664 Kč/ha u středních majetků po 3 781 Kč/ha u kategorie nad 5 000 ha.
- Náklady na těžbu a soustřeďování: Přímé náklady na soustřeďování dříví vykazují podobnou závislost: od 372 Kč/m³ b. k. u kategorie 50–199 ha po 319 Kč/m³ b. k. u majetků nad 5 000 ha. Jednotkové náklady na těžbu dřeva se pohybují v rozmezí 295–413 Kč/m³ b. k.

Tab. 3: Ukazatele hospodaření v nestátních lesích podle intenzity těžby dříví za rok 2025

Ukazatel	M. j.	do 3,5 m³ b. k./ha	3,5–5,5 m³ b. k./ha	5,5–7,5 m³ b. k./ha	7,5 a více m³ b. k./ha	Celkem
Obecní lesy						
Podíl podniků	%	34,64	19,28	23,20	22,88	100,00
Plocha porostní půdy	ha/ podnik	442	722	983	573	652
Intenzita těžby dříví	m³ b. k./ha	2,09	4,49	6,36	10,47	5,78
Tržby z prodeje dříví (bez samovýroby)	Kč/ha	4 511	8 840	11 644	19 801	11 007
Náklady na těžební činnost po OM	Kč/ha	2 556	3 193	3 124	5 911	3 277
Správní náklady	Kč/ha	1 333	3 835	3 626	5 015	3 698
Celkové náklady na lesnickou činnost	Kč/ha	9 296	14 907	14 153	17 472	13 839
Hospodářský výsledek celkem (včetně dotací)	Kč/ha	1 197	851	2 387	5 937	2 493
Hospodářský výsledek celkem (bez dotací)	Kč/ha	–1 155	–1 363	349	4 224	408
Soukromé lesy						
Podíl podniků	%	24,14	27,59	18,97	29,31	100,00
Plocha porostní půdy	ha/ podnik	902	1 736	2 723	7 886	3 525
Intenzita těžby dříví	m³ b. k./ha	1,92	4,92	6,83	8,50	7,36
Tržby z prodeje dříví (bez samovýroby)	Kč/ha	2 909	7 997	13 775	16 348	14 006
Náklady na těžební činnost po OM	Kč/ha	1 317	2 673	3 463	3 454	3 217
Správní náklady	Kč/ha	1 830	3 846	4 027	3 963	3 824
Celkové náklady na lesnickou činnost	Kč/ha	6 537	13 023	1 618	19 451	16 925
Hospodářský výsledek celkem (včetně dotací)	Kč/ha	4 238	–121	3 397	4 010	3 373
Hospodářský výsledek celkem (bez dotací)	Kč/ha	2 972	–2 796	257	–3 283	–2 312

Zdroj dat: MZe, NLI

- Intenzita těžby a zpeněžení dříví: Intenzita těžby roste z 4,92 m³/ha u nejmenších majetků na 7,66 m³/ha u kategorie nad 5 000 ha. S rostoucí výměrou majetku roste také průměrné zpeněžení surového dříví, a to z 1 598 Kč/m³ b. k. na 1 948 Kč/m³ b. k.

UKAZATELE HOSPODAŘENÍ PODLE INTENZITY TĚŽBY DŘÍVÍ

Novým analytickým výstupem za rok 2025 je vyhodnocení ekonomických výsledků podle dosažené intenzity těžby dříví, uvedené v tabulce 3. Respondenti byli rozděleni do čtyř kategorií dle intenzity těžby: do 3,5 m³ b. k./ha, 3,5–5,5 m³ b. k./ha, 5,5–7,5 m³ b. k./ha a 7,5 m³ b. k./ha a více.

Z porovnání jednotlivých kategorií intenzity těžby (tab. 3) vyplývají následující provozní a nákladové relace:

- Struktura tržeb a těžebních nákladů: S rostoucí intenzitou těžby dříví plynule stoupají tržby z prodeje dříví u obecních lesů z 4 511 Kč/ha na 19 801 Kč/ha a u soukromých lesů z 2 909 Kč/ha na 16 348 Kč/ha. Těžební náklady (po lokalitu OM) vykazují u obou skupin vlastníků obdobný průběh, kdy se v průměru pohybují kolem 3 200 Kč/ha (3 277 Kč/ha u obecních a 3 217 Kč/ha u soukromých lesů).
- Celkové náklady na lesnickou činnost: Celkové náklady na lesnickou činnost rostou v přímé vazbě na objem prováděných prací. U obecních lesů se zvyšují z 9 296 Kč/ha v kategorii s nejnižší intenzitou těžby na 17 472 Kč/ha při intenzitě těžby nad 7,5 m³/ha. U soukromých majetků dosahují tyto náklady rozpětí od 6 537 Kč/ha do 19 451 Kč/ha.
- Správní náklady a rozsah majetku: U soukromých lesů v kategorii s nejvyšší vykázanou intenzitou těžby byly zjištěny průměrné správní náklady ve výši 3 963 Kč/ha. U obecních lesů v téže kategorii činí správní náklady 5 015 Kč/ha.

DALŠÍ ROZVOJ A VYUŽITÍ DAT

Podrobnější kategorizace dat za rok 2025 umožňuje detailnější analýzu i navazující interpretaci výsledků. Sledování intenzity těžby dříví společně s velikostí lesního majetku poskytuje vlastníkům i lesním hospodářům přesnější srovnání vlastních nákladů s průměrnými údaji dané skupiny respondentů, než jaké nabízely dříve publikované celostátní průměry. V rámci dalšího rozvoje EIS LH je záměrem, v souladu s pověřením a podporou MZe ČR, zaměřit se na postupné zpřehledňování výstupů a hledání takové struktury ekonomických ukazatelů, která bude pro lesnickou praxi i odbornou veřejnost přínosná a zachová vysokou vypovídací hodnotu. Všechny údaje budou i nadále zpracovávány a publikovány výhradně v anonymizované podobě podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění.

Autoři:
Bc. Marcela Svobodová
Ing. Zuzana Baňacká
Ing. Jiří Matějíček, CSc.
Ing. Pavel Nýdrle
Ing. Anton Prčina

Národní lesnický institut,
Oddělení lesnické ekonomiky,
odbor Stará Boleslav
E-mail: marcela.svobodova@nli.gov.cz